

"Ambedkar Times"
& "Desh Doaba"
wishing you all
Happy 4th of July

Prem K. Chumber,
Editor-in-Chief
"Ambedkar Times"
(English & Punjabi)
& "Desh Doaba"
(Punjabi)

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੁੰਬਰ ਸੰਪਰਕ : 510-219-8920 ਫੈਕਸ : 916-238-1393 E-mail : deshdoaba@yahoo.com ਸੰਪਾਦਕ : ਤਰਸੇਮ ਜਲੰਧਰੀ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਅਤੇ ਯੁਧਾ ਸਿਟੀ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਯਾਦ

ਸਬੰਧਤ ਖਬਰ ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 2 ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ

ਸਬੰਧਤ ਖਬਰ ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 3 ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾਂ ਕਾਨਫਰੰਸ 13 ਜੁਲਾਈ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਬਿਊਰੋ): ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਜਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਣੀ ਸੰਸਥਾ ਗਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਵਾਲੋਂ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਸੌਂਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਂਗੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਆਉਂਦੀ 13 ਤੇ 14 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਮੀਡ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਕੰਵਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਸਾਂਝੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਦਰ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਹਾਲ (5 ਵੱਡ ਸਟਰੀਟ), ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ, ਕੈਨੇਡਾ, ਇੰਗ੍ਰੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਜੈਚੁਰੀ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰੇਡ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਹਰੀਸ ਪੁਰੀ, ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਦਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਾ. ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ, ਸੁਪ੍ਰਸਿਧ ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖੁਸ਼, ਵਰਲਡ ਪੰਜਾਬੀ ਸੈਂਟਰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੱਜ

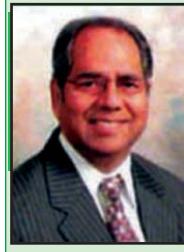
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਡਾ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਗੁਰਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਯਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਇੰਗ੍ਰੈਂਡ ਤੋਂ ਡਾ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੰਡਿਆਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਡਾ. ਹਰੀਸ ਪੁਰੀ 'ਨਵੇਂ ਸਿਆਸੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਨਗੇ। ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮੌਕੇ ਗਦਰ ਲਾਹੌਰ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਜੇ ਐਸ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰੀਸ ਕੇ ਪੁਰੀ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਬੰਗਾ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਹੇਠ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁਸਤਕ 'ਗਦਰ ਮਵੈਮੈਂਟ: ਬੈਕਗਰਾਉਂਡ, ਆਈ-ਡਿਅਲੋਜ਼ੀ, ਐਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਲੈਗੋਸੀਜ਼' ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰੂਪਮਾ ਰਾਓ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਉਚੇਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਚੀਫ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨਗੇ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਦੇ ਪਰਫਾਰਮੰਸ ਆਰਟ ਸੈਟਰ ਵਿਚ 14 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਗਾਇਕ ਬਲਜੀਤ ਮਾਲਵਾ, ਮੰਨਾ ਫਿੱਲੋਂ, ਸੁਖਵੰਤ ਸੁੱਖੀ, ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਪੰਮੀ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਜਥੇਦਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੱਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜੁਟਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਪੀ-ਸੀ-ਐਸ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਵਲੋਂ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ 11 ਅਗਸਤ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ (ਖਬਰ ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 4 ਤੇ)

MAJESTIC HOMES

Office (925) 779-1234
Direct (925) 366-3618
Fax (905) 219-3918
DRE Licence- 00871752

www.majestichomes.us ramesh@rameshsuman.com
P.O. Box 3434, Antioch, CA 94531-3434

Amrik Chand (CPA)

Phone : 510-490-8200
Fax : 510-490-8202

Email : achand@pacbell.net

Income Tax Preparation
(Individual, Corporation & LLC)
Payroll Services & Bookkeeping Services
* We are in this business since 1989.
Your satisfaction is our goal.

905 Corporate Way, Fremont, CA. 94539

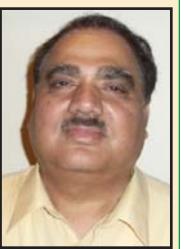
* Please call us for
Professional & reliable
services at reasonable rates.

SAROAY INVESTMENT REALTY

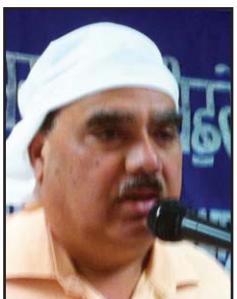
39039 Paseo Padre Parkway
Suite # 205
Fremont, CA 94538

Office: (510) 742-8120
Fax: (510) 742-8121
ramsarao@hotmai.com

Ram Saroay
Broker

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ਼ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮਾ ਨੰਦ ਜੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਯਾਦ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਡਾ. ਡੀ. ਬੀ.) ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮਨਾਨ ਜੀ ਦੀ ਚੌਥੀ ਬਰਸੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਿਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤਹਿਤ ਪਲੇਠਾ ਸਮਾਗਮ ਸਾਹਿਬ (ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 ਤੋਂ)

INDIA BAZAAR

Jai Ram Gaught

Harjit Gaught (Happy)

Indian, Pakistani & Fijian Groceries

We are open 7 DAYS A WEEK TIME : 9:00 A.M. TO 8:30 P.M.

WE ACCEPT FOOD STAMPS

RENT DVDS & BUY CLOTHES ENJOY YOUR DAY WITH HOPES
EVERY SATURDAY & SUNDAY SPECIAL DISCOUNT ON GROCERIES
Call to Happy- Cell : (209) 594-8473 Ph: (209) 478-0285 Fax : (209) 477-3206

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਏਅਰਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਉਪਲਬੰਧ ਹਨ।

Email: indiabazaar08@yahoo.com

304 E HAMMER LANE # 12, STOCKTON CA, 95210

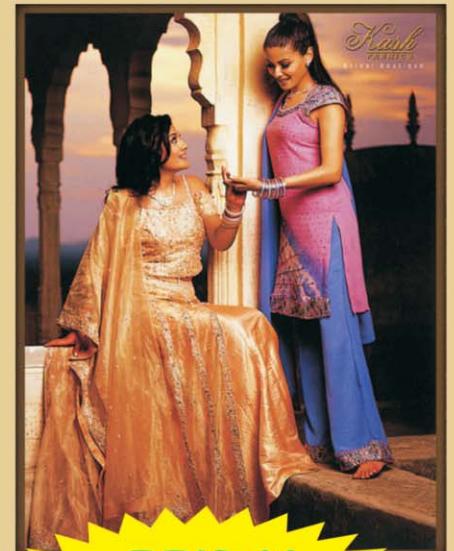
Kash FABRICS ਪੰਜਾਬੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵਨ ਸਟੋਰ

ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ

ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ
ਸੂਟ ਅਤੇ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਮੈਚਿੰਗ ਜਿਊਲਰੀ
ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੱਪੜਾ, ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਜ਼ੀਆਂ ਤੇ
ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ, ਦਰਜਨਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ
ਪੱਗੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਿਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ,
ਡਰਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੀਡੀਆਂ-ਵੀਡੀਓਓ
ਤੇ ਡੀਵੀਡੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਲੋਕਸ਼ਨ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ
ਸਮਾਨ ਅਸੀਂ ਯੂ. ਪੀ. ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

**BRIDAL
BOUTIQUE
JEWELRY**

KASH FABRICS
ONE STOP SHOPPING CENTER

29576 Mission Blvd, Hayward, CA 94544
Visit us on the Web at www.kashfabrics.com

Phone: 510-538-1138

ਆਦਿ ਧਰਮ ਦੀ ਅਣਖੀ ਵਿਰਾਸਤ ਬਾਬਾ ਮੰਗੁ ਰਾਮ ਮੁੱਗੋਵਾਲੀਆ ਜੀ

ਕੀ ਲਿਖਡ ਲਿਖਾਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲਿਖਾਂ?
ਵੇਦੀਆਂ ਸਭ ਨੇ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਚਿਖਾ।
ਮੈਂ ਨਾਲ ਅਦਬ ਦੇ ਪੁੱਛਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ।
ਕੈਨੇ ਰੋਲਤੀਆਂ ਤੁਹਾਂ ਜਿੰਦਾਂ, ਦੇਖ ਸਾਜਾਵਾਂ ਨੂੰ।
ਕਿਵੇਂ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਬੁੱਤ ਬਣੀਆਂ ਖੜੀਆਂ ਹੋ?
ਕੋਣ ਹੈ ਉਹ ਜੋ ਜਿਸ ਲਾਈਆਂ ਕੜੀਆਂ ਹੋ?

ਤੁੰ ਕੌਣ ਕਿਥੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹੈ ਆਇਆਂ ਵੇ?
ਕਿਸ ਅੰਮੜੀ ਦਾ ਤੁੰ ਜਾਇਆ ਵੇ?
ਅਜੇ ਤੀਕ ਕਿਸੇ ਨਾ ਜਾਤ ਦਿੱਤੀ,
ਪਰ ਤੈ ਕਿਉਂ ਤਰਸ ਹੈ ਆਇਆ ਵੇ?
ਸੁਣ ਦਰਦ ਭਰੀ ਫਰਿਾਦ ਅਸਾਂ ਦੀ
ਜੇ ਤੁੰ ਸਾਡੇ ਵੇਹੜੇ ਆਇਆਂ ਵੇ।

ਮਾਧੇ ਬਲਵੀਰਾ
ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘ
ਯੂ.ਕੇ

ਬੜਾ ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਰਸਾ, ਸਿੰਘ ਘਾਟੀ ਹੈ ਸਰਨਾਵਾਂ ਵੇ।

ਬੜੇ ਸੀ ਚਾਵਾਂ ਪਾਲਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬਾਪ ਤੇ ਮਾਵਾਂ ਵੇ।

ਇਕ ਰੋਜ਼ ਹਿੰਦੁ-ਅਰੀਆ ਵਤਨ ਅਸਾਡੇ ਆਏ ਸੀ।

ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤਰਸ ਜਤਾਏ ਸੀ।

ਧਰਮ ਇਨਸਾਨੀ ਜਾਣ ਕੇ, ਅਪਣਾ ਆਪ ਲਟਾਇਆ ਸੀ।

ਪਾਪੀ ਜਾਲਮ ਕਾਫਰਾਂ, ਅਸਾਂ ਦਾ ਰੱਤ ਵਹਾਇਆ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਵੀ ਸੀ ਥੇ-ਅਣਖੇ ਹੋ ਗਏ, ਜਾ ਬੈਠੇ ਨਾਲ ਬੇਗਾਨੇ ਸੀ।

ਸੀ ਝੂਠੀ ਫੋਕੀ ਸੋਹਰਤ ਬਦਲੇ, ਭਰੇ ਲੁਟਾ ਤੇ ਸੱਭੇ ਖਜਾਨੇ ਸੀ।

ਜਾਣਗੇ ਖੁੱਲ ਕਪਾਟ ਤਵਾਰੀਖ ਨੂੰ ਝਾਤਿਆਂ ਵੇ।

ਸਾਡੇ ਪੁਰਵਜਾਂ ਦੇ ਪੁਰਬ-ਏ-ਪੁਰਬ ਮਾਪਿਆਂ ਵੇ।

ਸੀ ਅਸੀਂ ਮਾਲਕ ਆਦੀ ਵਤਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ।

ਅਸੀਂ ਵਾਰਸ ਮੋਹਿਜ਼ੇਦਾਤੇ ਹੱਡਪਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦੇ।

ਆਰੀਆਂ ਸੀਅਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚੰਦਰ ਵੰਸ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਜਾਨੀ ਏ।

ਜਾਤ-ਧਰਮ ਤੇ ਫਰਜਾਂ ਦੇ ਫੱਟੇ ਘਾਡਕ ਬੇਈਮਾਨੀ ਏ।

ਜਾਤ ਕੁਧਰਮੀ, ਮਜ਼ਹਬੀ ਤੇ ਮਨੁਸ਼ੀ, ਨੀਚਾ ਕਰਮ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ।

ਜਿਉਂ ਦੇ ਤਿਉਂ ਬਸ ਕਬਰਾਂ ਵਾਂਗਰ, ਆਪਣਾ ਝੱਟ ਲੰਘਾਇਆ ਸੀ।

ਚਮਨ ਦਮਨ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਸੁਦਰ ਸੀ ਵਿਲਾਪ ਕਰੇ।

ਰੱਤ ਵਹਾਇਆਂ ਅੱਗੇ ਨਾ ਸੌਂ ਕੋਈ ਨਾ ਅੱਗੇ ਆਣ ਖੜੇ।

ਸੁਣ ਵਿਖਿਆ ਬਾਬਾ ਮੰਗੁ ਰਾਮ ਜਿਹੇ ਅਣਖੀ ਯੋਧੇ ਨੇ

ਵਰਕੇ ਨਹੀਂ, ਇਤਿਹਾਸ
ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ

ਸੀ. ਐਲ. ਚੁੰਬਰ
91-964-622-7227

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਰਝਾਏ ਜਿਹੇ ਹੱਸਣਗੇ।

ਮੇਰੇ ਉਜ਼ੜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਲੋਕੀਂ ਵੱਸਣਗੇ।

ਅੱਜ ਜੇ ਪਤਿਤ ਕੱਲ੍ਹ ਬਸੰਤ ਵੀ ਆਵੇਗੀ,

ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਉੱਗਲਾ ਪਾ-ਪਾ ਲੋਕੀ ਤੱਕਣਗੇ।

ਵਰਕੇ ਨਹੀਂ, ਇਤਿਹਾਸ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ,

ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਭਵਿੱਖ-ਕਾਲ ਨੂੰ ਦੱਸਣਗੇ।

ਸ਼ਾਮੀ ਸੂਰਜ ਮਰਿਆ ਤੜਕੇ ਜਨਮ ਪਿਆ,

ਲੋਕੀਂ ਇਹ ਪੈਗਾਮ ਜੁਗੇ ਜੁਗੇ ਦੱਸਣਗੇ।

ਸੋਚੋ ਸਮਝੋ ਲੋਕੇ ਵੇਲਾ ਸਮਝਣ ਦਾ,

ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਨਾ ਲੋਕ ਕਰੇ ਵੀ ਰੱਜਣਗੇ।

ਪਾਟੇ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਟੇ ਢੋਲ ਵਜਾ ਦੇ ਅੱਜ,

ਦੇਖੀਂ ਲੂੜ੍ਹੇ ਲੰਗੜੇ ਵੀ ਅੱਜ ਨੱਚਣਗੇ।

ਦੂਰ ਸਿਸਟੀ, ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਹੀ,

'ਚੁੰਬਰ' ਦੇ ਘਰ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੈ ਲੈ ਵੱਸਣਗੇ।

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ
(916) 798-8142

ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਮਤਲਬਖੋਰਾਂ ਦੀ
ਕੁਝ ਸਾਧਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਚੋਰਾਂ ਦੀ।
ਉਲ੍ਲ ਆਪਣਾ ਸਿੰਘ ਕਰਦੇ ਨੇ,
ਇੱਥੇ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਦੀ।
ਤਕਤੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ,
ਵੁੱਕਰ ਹੈਂ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦੀ।
ਲਾਠੀ ਸੇਟਾ ਲੋਕੀਂ ਕੁੱਲ ਗਏ ਨੇ,
ਪੁੱਛ ਰਹਿ ਗਈ ਬਾਰਾਂ ਬੋਰਾਂ ਦੀ।
ਮਾਡੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਨਹੀਂ,
ਇੱਥੇ ਚਲਦੀ ਆਕਰਖੋਰਾਂ ਦੀ।
ਰੱਬ ਤੋਂ ਕੋਈ ਡਰਾਦਾ ਨਹੀਂ,
ਮਹਿਫਲ ਲੱਗਦੀ ਆਦਮਖੋਰਾਂ ਦੀ।
ਲਿਆਕਤ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ,
ਕੀਮਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਹੁਣ ਤੋਰਾਂ ਦੀ।
ਗਹਿਣੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਲੇ ਬਣ ਗਏ ਨੇ,
ਕਦਰ ਘਟ ਗਈ ਝਾਜਰ ਦਿਆਂ ਬੋਰਾਂ ਦੀ।
ਬਾਗ ਬਗੀਚੇ ਹੀ ਕੀ ਪੁੱਟ ਦਿੱਤੇ

ਕਿਥੇ ਪੈਲ ਪਉ ਫਿਰ ਮੌਰਾਂ ਦੀ।
ਨੰਨੀ ਛਾਂ ਉਥੋਂ ਕੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀ
ਜਿੱਥੇ ਛਾਂ ਹੱਦੀ ਨਾ ਬੋਹੜਾਂ ਦੀ।
ਕੀਮਤ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਕੱਖ ਨਹੀਂ
ਕਦਰ ਰਹਿ ਗਈ ਹੁਣ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ।
ਵੇਟਾ ਦੇ ਸੰਦੇ ਹੰਦੇ ਨੇ
ਬੇਡੀ ਬਹਿ ਗਈ ਨਸ਼ਾਖੋਰਾਂ ਦੀ।

ਇੱਥੇ ਮਨਿਸਟਰ ਵਿਕਦੇ ਦੇਖੇ ਨੇ,
ਕੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰਾਂ ਦੀ।
ਚੁਪ ਰਹਿੰਦਾ ਜਿਹਤਾ ਹਰ ਜਾਂਦਾ
ਜਿੱਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹੁਣ ਸੋਰਾਂ ਦੀ।
ਕੰਮ ਜੁੜੀ ਨਾਲ ਕਰਾਉਂਦੇ ਨੇ
ਬੇਕਦਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੁਣ ਮੌਰਾਂ ਦੀ
ਗੀਰਾ ਕੀ ਬਣ੍ਹ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ
ਰਾਇ ਲੈਣੀ ਪਉ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਦੀ,
ਰਾਇ ਲੈਣੀ ਪਉ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਦੀ।

ਬੰਦਿਆ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬੁਝਾਰਤਾਂ

- ਹਰੀ ਕਾਲੀਆ
ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ

530-300-3612

ਰੱਖਦਾ ਖਬਰ ਜਿਹੜਾ ਤੇਰੀ ਪਲ ਪਲ ਦੀ,
ਉਹਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੰਦਿਆ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬੁਝਾਰਤਾਂ।

ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਨਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਵੇਂ ਉਸ ਰੱਬ ਤਾਈਂ
ਸੁਖ ਵਿਚੋਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਰੋਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ।

ਭੋਏ ਨਾਲੋਂ ਨੀਵੀਂ ਵਿਚ ਜਾਏਗਾ ਕਬਰ ਦੇ ਤੁੰ
ਛੱਡ ਜਾਏਗਾ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਉਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ।

ਝੂਠ ਤੇ ਫਰੇਬ ਦੇ ਪਹਾਡ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਤੁੰ,
ਨਾਮ, ਸੱਤ, ਸੰਤੋਖ ਵਾਲੀ ਕੜੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ।

ਜਿਹਦੇ ਕੋਲੋਂ ਆਇਆਂ ਉਹਨੂੰ ਯਾਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਦੀ,
ਝੂਠਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰੋਂ ਸੱਚੇ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਤਾਂ।

ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੋਸਦਾ ਤੁੰ ਹੈ ਵਿਚੇ ਕਿਨੇ ਰਾਤੀ,
ਆਪਣੀ ਵੀ ਮੰਜੀ ਬੱਲੇ ਸੋਟਾ ਕਦੀ ਮਾਰ ਤਾਂ।

ਬੱਕਰੇ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮਨਾਉਣੀ ਸੁੱਖ ਕਿਨੇ ਦਿਨ,
ਪਤਾ ਲੱਗ੍ਹ ਜਦੋਂ ਮੌਤਾਂ ਨੇ ਗੰਡਾਸਾ ਧੋਣ ਮਾਰਤਾਂ।

'ਕਾਲੀਆ' ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਪੁੱਛਣਾ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ ਕਿਸੇ,
ਜਿਹਨਾਂ ਉਤੇ ਤਨ, ਮਨ, ਧੰਨ ਸੀ ਤੁੰ ਵਾਰ ਤਾਂ।

ਰੱਖਦਾ ਖਬਰ ਜਿਹੜਾ ਤੇਰੀ ਪਲ ਪਲ ਦੀ
ਉਹਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੰਦਿਆ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬੁਝਾਰਤਾਂ।

ਉਹਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੰਦਿਆ ਕਿਉਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬੁਝਾਰਤਾਂ।

We congratulate all on
Dr. Ambedkar's
122nd birth anniversary

We would like to request all to join
Baba Sahib Dr. Ambedkar's
122nd Birth Anniversary on
June 30, 2013
at Shri Guru Ravidass Temple,
Pittsburg (CA)

Mohinder Banga

ਛੋਟਾ ਘੱਲੂਘਾਰਾ

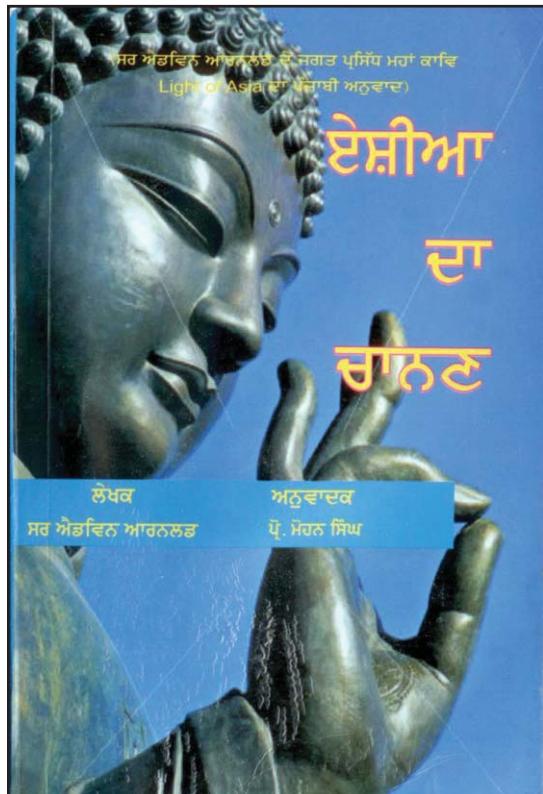
ਸਿੰਘ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹੈ

ਇਕ ਛੋਟੇ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ।

ਰੋਹ ਵਿਚ ਆਏ ਦੀਵਾਨ ਲਖਪਤ ਰਾਏ ਨੇ ਜ਼ਹਾਦ ਚਲਾਇਆ।

ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਉਸਨੇ ਚੁਣ ਚੁਣ ਹਰ ਸਿੰਘ ਮੁਕਾਇਆ।

ਬਚਦੇ ਬਚਾਊਂਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲ

1896 ਵਿਚ ਖੁਦਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਤਰਾਈ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੰਸੂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਇਹ ਲਿਖਤ ਉਕਰੀ ਹੋਈ ਸੀ: "ਇਥੇ ਮਹਾਨ ਆਤਮਾ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ" ਇਸ ਬਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਪਿਪਰਾਵਾ ਦੇ ਕੋਲ ਕਰਕੇ 1898 ਵਿਚ ਇਕ ਸੁਤੁਪ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁੱਟਣ ਉਤੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁ-ਮੁੱਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਕਈ ਭਾਂਡੇ ਨਿਕਲੇ ਸਨ। ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਉਤੇ ਇਹ ਲਿਖਦ ਸੀ: "ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਪਵਿੱਤਰ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਇਹ ਭਾਂਡਾ ਇੱਥੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਦੱਬਿਆ ਹੈ।"

ਭਾਵੇਂ ਬੁੱਧ ਤਰਾਈ ਦੇ ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜੰਮ ਕੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਸਮਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸਖਸੀਅਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅੱਜ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਵਸੋਂ ਉਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੰਕਰ-ਵਿਸੈ ਨੇ ਬੁੱਧ ਮਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਉਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੁੱਧ ਦੇ ਕੋਮਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦਿਸ ਪੈਂਣਗਾ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਉਤੇ ਬੁੱਧ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਫੁੱਝਾ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹਨ:-

(1) ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਬੁੱਧ ਮਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਆਤਮਕ ਸਾਮਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਬਾਹਮਣ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਵਰਣਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਅਸਲੋਂ ਬੇਵਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੂਦਰ ਲਈ ਵਿਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਤਮਕ ਗੱਲ ਵਿਚ ਦੱਖਲ ਦੇਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਵਰਿਤ ਸੀ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਿਹਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਸੂਦਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਸਲਕ ਸੂਣ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਕਾ ਚਾਲ ਕੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬੁੱਧ ਨੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਇਸ ਆਤਮਕ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਤੇ ਹੱਲ ਬੋਲ ਕੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਿਆਂ ਬੰਧਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋਤ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਮ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੰਕਰਾਚਾਰੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤਿਆਚਾਰ ਨੇ ਬੁੱਧ ਮਤ ਦਾ ਖਾਲਿ ਭਾਗ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਸੰਕਰਾਚਾਰੀਆ ਨੂੰ ਆਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਸੋ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਕਰਤੇ ਸਿੱਖੇ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕੱਸੇ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ

ਏਸੀਆ ਦਾ ਚਾਨਣ

ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇੱਥੇ ਬੜੀ ਛੇਤੀ ਜਤ੍ਤੁਂ ਪਕੜ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਧਰਮ ਦੇ ਜੰਮਣ ਤੇ ਮੱਲਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਿਆਰ ਪਈ ਸੀ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਧਰਮ ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਬੁੱਧ ਮਤ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਮਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਇਕ ਐਸੀ ਲਹਿਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਅਸਲੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਮਹਾਰਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਆਤਮਕ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਵਿਵੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਬਾਹਾਦਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬੁੱਧ ਮਤ ਦੀ ਆਖਰੀ ਸ਼ਰਕ ਮਹਾਯਾਨ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਮਤ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸ਼ਰਕ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀਨਯਾਨ ਹੈ। ਹੀਨਯਾਨ ਦੇ ਅਰਥ ਛੋਟੇ ਜਾਹਜ਼ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਰਕ ਵਿਚ ਬੁੱਧ ਮਤ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਕੇ ਆਤਮਕ ਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਜਾਂ ਪੰਥ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੋਕ ਤੇ ਕਿਨਸ਼ਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੁੱਧ ਮਤ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਤੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਮੰਡਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਚੋਤਾਂ ਤੇ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਬੁੱਧ ਮਤ ਦੀ ਇਸ ਵਡੇਰੀ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਰਕ ਦਾ ਨਾਮ ਮਹਾਯਾਨ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਜਾਹਜ਼ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਅਮੀਰ, ਸਿਆਣੇ ਤੇ ਜਨ-ਸਧਾਰਨ ਸਭ ਦੀ ਥਾਂ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਜੋ ਨਾਮ ਜਾਹਜ਼ ਯਾ ਬੋਹਿਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਥੋੜੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਕਿਰਤ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਵੀ ਬੁੱਧ ਵਾਂਗ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਆਂਡੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਏਸੀਆ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਮਤ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਮਤ 24 ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖੇਤਰ ਤੇ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਤ ਇਸ ਦਾ ਸਾਵਾਂ ਨਹੀਂ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਧੀ ਜਾਤਕਾਂ (ਸਾਖੀਆਂ) ਨਾਲ ਮੇਲ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਖੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁ-ਬਹੁ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਪਾਂਧੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਦਵਤਾ ਨਾਲ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹੋ ਸਾਖੀ ਬੁੱਧ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਪ ਦੀ ਛਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਾਖੀ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਤ ਇਸ ਦਾ ਸਾਵਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) ਬੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮੰਦਰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਲੱਕੀ ਦੇ ਬਣੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਬਹਾਨਾ ਦੀ ਵਰਗਣ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਜੰਮਦੇ ਤੇ ਮਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਗੁਰੂ ਦੇ ਆਤਮਕ ਮੰਡਲ ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਤੇ ਤੀਕ ਨੇਪਾਲ, ਲੰਕਾ, ਚੀਨ, ਜਾਪਾਨ, ਤਿਬਤ, ਪੂਰਬੀ ਏਸੀਆ, ਸਾਏਬੇਰੀਆ ਤੇ ਸਵੀਡਿਸ਼ ਲੈਪਲੈਂਡ ਤੱਕ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਗ ਤੌਰ ਤੇ ਬੁੱਧ ਮਤ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸਿਖਸ਼ਾ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਜੇ ਤੀਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮਤ ਦੇ ਪਿੰਡ ਉਤੇ ਖਿਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਐਸੀ ਮਰਿਆਦਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸੋਂ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਸੇਧ ਇਸੇ ਉਜਾਗਰ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਰਮਾਤਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਪਣੇ।

(3) ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਿਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਧਾਰੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾਈ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਖੰਡੇ ਤੇ ਫੌਜੀ ਠਾਠ ਬਾਠ ਸਾਥੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਪਟੀਆਂ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖਣ ਲੱਗਿਆਂ ਬੋਧੀ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

(4) ਬੁੱਧ ਨੇ ਸਾਰਨਾਥ ਵਿਚ ਜਦ ਆਪਣੇ ਮੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜ ਚੇਲੇ ਬਣਾਏ ਸਨ, ਤੇ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਬਾਟੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਤ

ਛਕਾਇਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਿਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਜੇ ਸਨ।

(5) ਬੁੱਧ ਨੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ਼ਨ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੰਕਾਹ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਵਿਰਤ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦਿਲਸ਼ਸ਼ੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸੰਿਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚੋਲਾ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ

ਪਰਤ ਦੁਆਬੇ ਦੀ

ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਝੰਡਲ ਵਾਲਾ ਨਿਰਮਾਤਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ-ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ

ਖਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ
98150-18947
Email : nikkiankarum-blanc@rediffmail.com

ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੇ ਸਫਲ ਅਦਾਕਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਅਭਿਨੈ ਨਾਲ ਮੋਹ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਹਰ ਸਟੇਜ ਦਾ ਉਹ ਹੀਰੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਗਿਦੜਬਹਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਨਾਲ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜਿਸਨੂੰ ਉਥੋਂ ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਰੰਗ ਕਰਮੀ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਮੈਣੀ ਦਾ ਬਾਪੜਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਉਹ ਪਿੱਛੇ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਜੀਵਨ ਸਾਬਣ ਸਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਜਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ, ਸਫਦਰ ਹਾਸ਼ਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਟਕੀ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਦਿਨ ਨਾਟਕ ਖੇਡਾਂ ਉਸਦਾ ਮੁੱਖ ਸੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੋਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਟੈਲੀ ਫਿਲਮਾ ਨਾਲ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ 50 ਧਾਰਮਿਕ ਟੈਲੀ ਫਿਲਮਾ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਅਦਾਕਾਰ, ਪਟਕਥਾ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਜੋਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਤੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੋਇਆ ਪੁੱਤ ਜੁਆਨ ਟੀ. ਵੀ. ਸੀ. ਸੀਰੀਅਲ ਤੋਂ ਅੰਤ ਹੋਕੇ ਕਈ ਸੀਰੀਅਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚੰਗੀ

ਦੁਰੇਡੇ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਇਕ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਟੂਡੀਓ ਵਾਂਗ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਹੈ। ਜੈ ਮਾਂ ਚਿੰਤਪੁਰਨੀ, ਜੈ ਮੌਂ ਭਾਮ ਵਾਲੀ, ਮੈਂ ਜਨੁ ਤੇਰਾ, ਵੀਰ ਹਕੀਕਤ ਗਏ, ਗੰਗੇ ਖੁਹ ਵਾਲਾ ਭੜ, ਫਤਹਿ ਕਬੂਲ ਕਰੋ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਟੈਲੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ ਨੇ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮੰਨਵਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹੀਰ ਰਾਂਝਾ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ

ਹੈ। ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ ਨਾਲ ਉਹ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਜੈ ਖੇਪਤ ਨਾਲ ਉਹ 'ਪਗਤੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਾਜ' ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਟੂ ਲਹੌਰ ਵੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਰਜਾ ਮੁਦਾ ਵਰਗੇ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ

ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ ਫਿਲਮ 'ਜਸ਼ਨ' ਵਿਚ

ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ ਪਰਦੇਸੀ ਹੋ ਗਿਆ' ਵਿਚ

ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿੱਲੀ ਟੂ ਲਹੌਰ' ਵਿਚ

ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੱਤੇ ਰੰਗ ਭਰੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਕ ਸਫਲ ਸੁਆਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਰੋਲ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਬੇਟੀ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਅਤੇ ਬੇਟਾ ਵਿਕਰਮਪ੍ਰਿਤ ਵੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਮੋਹ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ ਨੇ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਹੋਈਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨਾਟਕ ਲਿਖਦਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਟਕ ਕਰਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਰੰਗ ਕਲਾ ਮੰਚ ਰਾਹੀਂ ਉਸਨੇ ਉਪਰੋਕਤੇ ਦੇ ਬਾਨੀ ਜੁਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲੇ ਦੀਆਂ ਪੇਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਢੱਬੀ ਰੱਖਿਆ।

ਨੁੱਕੜ ਨਾਟਕ 'ਤੀਸਰੀ ਅੱਖ' ਦੇ ਸੋਂ ਸੋਂ ਕਰਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਨਾਟਕੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ

ਬਾਂ ਬਣਾਈ। ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਾਟਕ ਫੈਸਟੀਵਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਬੈਸਟ ਐਕਟਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਉਸਦੀ ਲੜ੍ਹ ਫਿਲਮ 'ਜਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਹੌਲੀਵੁਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੌਲੀਵੁਡ, ਪੈਲੀਵੁਡ ਅਤੇ ਬੌਲੀਵੁਡ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰੰਗ ਮੰਚ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗਰੇਸਾ ਅਤੇ ਬਰਕਮ ਫਿਲਮਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸ਼ਾਟਿੰਗ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲਾਮ ਲਸਕਰ ਚਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਲਈ ਦੁਰ

ਨਿਵੇਕਲੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਕੋਲ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਚੋਖਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰ ਰੋਲ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹੀਰੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਲਿਨ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਸੇ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਦੱਤ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿਲ ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਹੋ ਗਿਆ' ਛੇਤੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਮਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹੀਰੋਇਨ ਸ਼ਾਨ ਖਾਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਠਾਕਰ ਤਡਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ

ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਅਸ਼ੋਕ ਪੁਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਰਾਤੇ ਰਾਤ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਉਸਦੀ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਕਮਲ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਮੁੰਬਈ ਵੱਲ ਲੈਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਬਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਉਹ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਲਗਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। ਸੋ ਉਹ ਹੁਣ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਫਲ ਅਦਾਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਿਵੇਕਲੀ ਬਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨੀ ਕੋਈ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਰੋਲ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੇ ਅਰਜਨ ਅਵਾਰਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੁਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੀਹਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਨਵੇਂ ਪੋਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੂਫ਼ੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਲਈ ਸ਼ਾਟਿੰਗ ਦਾ ਸਾਰਾ ਲਾਮ ਲਸਕਰ ਚਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਲਈ ਦੁਰ

ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਫਨ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਬੈਣ ਕੇਸ਼ਵ ਲਤਾ ਦੇ ਇਹ ਲਾਡਲੇ ਵੀਰ ਬੜੀ

ਨਾਟਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਬੈਸਟ ਐਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੈਡਮ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਤਰਾਸਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ

ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਰਵੀ ਅਤੇ ਆਸੂ ਦੋਨੋਂ ਕਵਾਲੀ, ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਮਨੋਰਥ ਵਿਦਿਆਲਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾਲ ਸੂਫ਼ੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਚਮਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਗੀਤ 'ਇਸਕੇ ਦੀ ਮਾਰੀ ਮੈਂ ਝੱਲੀ ਹੋ ਗਈ' ਫਰਮਾਇਸ਼ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੀਆਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਲੜ ਗਈਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਕਬੂਲ ਗੀਤ ਹੈ। ਸੂਫ਼ੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨਿਵੇਕਲੀ ਬਾਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਲਾਕਾਰ ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਪ੍ਰ

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ 100 ਸਾਲ: ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ

ਪਿਛੋਕੜ

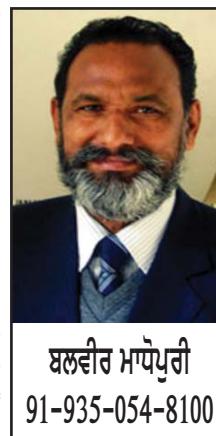
ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਉਸ ਦੇ ਸਮਕਾਲ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤ ਸਦਕਾ ਇਹ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਲਹਿਰ ਪਰਾਬੀ ਧਰਤੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਿੱਖੇ ਵਿਚੋਂ ਆਜਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਉਭਰੀ। ਸਿਖਰ ਦੀਆਂ ਕਰਬਾਲੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨਾ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫੈਲੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਰਕ ਭਰਪੂਰ ਕਾਰਨ ਸਨ:-

* 1850 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਉਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਦਾਹਿਕਾਂ ਮਗਰੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਮੰਦਹਾਲੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਮੀਨੀ ਬੰਦੇਬਸਤ ਕਰਕੇ ਜਮੀਨ ਨਿੱਜੀ ਮਾਲਕੀ ਹੇਠ ਲੈ ਆਂਦੀ। ਜਮੀਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ-ਵੱਡੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਪਾਤੇ ਵੱਧ ਗਏ। ਮਾਲੀਆ ਜਿਣਸ ਦੀ ਬਾਂ ਨਕਦ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮਾਲੀਆ ਤਾਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਗਏ। ਮੂੰਹ ਮੰਗਿਆ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਏ। ਆਖਿਰ

ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਮਦ ਨੂੰ ਦੇਖਿਅਾਂ ਕਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਥੇ ਆਉਣ ਤੇ ਰਹਿਣ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

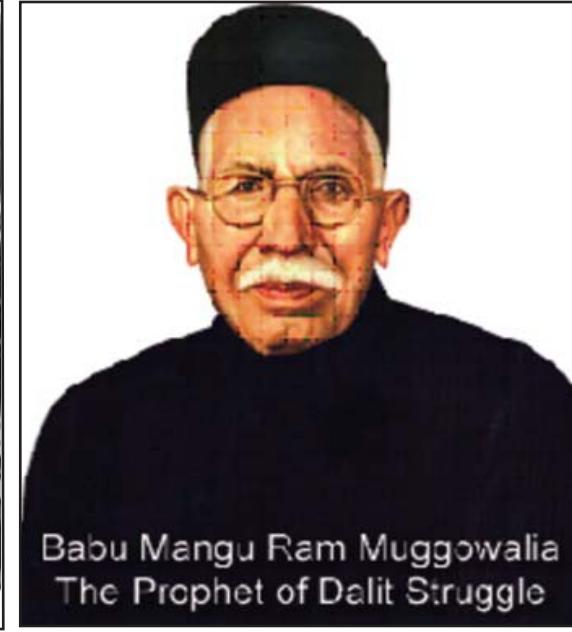
* ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਧ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕਨੇਡਾ ਆਪਣੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਸੇ ਦੇ ਜੰਗਲ ਵੱਡ ਕੇ ਖੇਤੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਤਰ ਤੇ ਪੱਛਮ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੇਲ ਪਟੜੀਆਂ ਵਿਛਾ ਕੇ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਕੁ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਸਤਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਏਸੀਆਈ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹ ਕਾਰਗਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੁਨਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਜੰਗਲ ਵੱਛੜ, ਆਰਾ ਮਿਲਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਰੇਲ ਪਟੜੀਆਂ ਵਿਛਾਉਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਪੈਂਦਾ ਪਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਗੇਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਇਕ ਡਾਲਰ ਘੱਟ ਮਿਲਦੀ। ਆਪਣਾ ਨਫ਼ਾ-ਨੁਕਸਾਨ ਸੌਚ ਕੇ ਕਨੇਡਾ ਗਏ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ। ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਲੈਣੀ

ਬਲਦੀਨ ਮਾਯੁਪੁਰੀ
91-935-054-8100

ਸੈਂਕਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਬਲਿੰਘਮ ਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਬੀਚ ਉਤੇ ਸਰਨ ਲਈ। ਕੁਝ ਕੁ ਕਨੇਡਾ ਜਾ ਵੱਡੇ।

* ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਥਾਂਵਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਸਾਨ ਫਰਾਸਿਸਕੋ ਤੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਇਲਾਕਾ, ਐਰੋਗਨ ਤੇ ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਗਦੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵੱਸੇ ਸਹਿਰਾਂ, ਐਰੋਗਨ ਸੇਂਟ ਜਾਨ, ਪੋਰਟਲੈਂਡ, ਸਿਆਟਲ, ਅਸਟੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਨੇਡਾ ਵਿਚਲੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਤੇ ਵੈਸਟ ਮਿਨਿਸਟਰ ਦੇ ਸਹਿਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ-ਕਨੇਡਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਮਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਜੋ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਿੱਧੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ- ਉਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਫੌਜੀ ਸਨ। ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜਾਦੀ ਦੀ ਚਿਣਗ ਦੇ ਹਰਕਾਰੇ ਸਨ। ਇਉਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ

Babu Mangu Ram Muggowalia
The Prophet of Dalit Struggle

ਉਹ ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਬਦਲ ਤਲਾਸ਼ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਜਮਾਤ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ (ਬਾਣੀਏ) ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਰਿਧੋਰਟ 1924-25 ਅਨੁਸਾਰ 1901 ਤੋਂ 1909 ਤੱਕ ਤਕਰੀਬਾਨ ਢਾਈ ਕੋਰੋਡ ਏਕਤ ਜਮੀਨ ਗਹਿਰੇ ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

* ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਾਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਉਤੇ ਤਾਬਤ ਤੋੜ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। ਅੱਡ ਨੇ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਲੰਮੇ ਕਾਲ-ਕਾਲ ਤੇ ਭੁਖਮਰੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਪਲੇਗ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕੀਟਾਣੁੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੌਜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਅਖਬਾਰੀ ਰਿਧੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 1911 ਤੋਂ 1914 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਲੇਗ, ਚੇਚਰ, ਹੈਜ਼ਾ, ਅਲਸਰ ਆਦਿ ਨਾਲ 2,87,31,324 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਕਿ ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

* ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਾਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਉਤੇ ਤਾਬਤ ਤੋੜ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ। ਅੱਡ ਨੇ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਲੰਮੇ ਕਾਲ-ਕਾਲ ਤੇ ਭੁਖਮਰੀ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਪਲੇਗ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕੀਟਾਣੁੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੌਜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਅਖਬਾਰੀ ਰਿਧੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 1911-12 ਵਿਚ 260 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਖੁਰਾਕ (ਫੁਡਸਟਫ਼) ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜਦੀਕਿ 1913-14 ਵਿਚ ਲੱਗਭੱਗ 216 ਮਿਲੀਅਨ ਕੀਮਤ ਦੀਆਂ ਖੁਰਾਕ ਵਸਤਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇੱਝ ਹੀ, 1884 ਵਿਚ 880 ਲੱਖ ਪੈਂਡ ਕਪਾਹ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। 1914 ਵਿਚ 9630 ਲੱਖ ਪੈਂਡ ਕਪਾਹ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਤਨ ਢਕਣ ਅਤੇ ਭੁਖਮਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

* ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਤੇ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ-ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਦਿਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ-ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਏਸੀਆ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਕੰਢੇ ਤੋਂ ਦੀ ਯਾਨਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ। ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਆਖਿਰ ਕਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਕਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੋਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੈਕਨਜ਼ੀ ਕਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਲਾਈ 1904 ਤੋਂ ਜਨ 1905 ਤੱਕ 43 ਹਿੰਦੀ (ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ) ਉਥੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ

ਅੰਦਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਲਦਾ ਗਿਆ। ਰੋਹ-ਵਿਦਰੋਹ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਖਤਾਂ-ਪੱਤਰਾਂ, ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

* ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਆਇਰਿਸ਼-ਅਮਰੀਕੀ ਅੰਦੇਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਰਹੇ ਗਏ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਇਉਂ ਰੋਜ਼ਾਨੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਡਾ। ਕਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਅਧਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਸੇ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੋਂ ਜਲਾਵਤਨ ਹੋਏ ਰਾਮਨਾਥ ਪੁਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਜੁਝਾਰੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪੱਛ

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ 100 ਸਾਲ: ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ

ਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸੰਗਰਾਮ 'ਗਦਰ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੀ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 'ਗਦਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

'ਗਦਰ' ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

'ਗਦਰ' ਨਾਂ ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਸਾਨ ਫਾਰਮਿਸਟਕੋ ਵਿਚ ਹਿੱਲ ਸਟਰੀਟ, ਮਕਾਨ ਨੰ. 436 ਕਿਰਾਏ ਉਤੇ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ ਯਾਨਿ ਗਦਰ ਆਸ਼ਰਮ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਹੈਡਕਾਰਟਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਭਾ ਤੇ ਰਖੁਬਰ ਦਿਆਲ ਗੁਪਤਾ (ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਇਸ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਗਦਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ 1 ਨਵੰਬਰ 1913 ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਰਕਲੇ ਦੇ ਸੇਟਕ ਹੌਟਲ ਵਿਚ ਲੋਕਾਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਇਹ ਅੰਕ ਲੇਖਾਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੁਰ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਯੂ. ਪੀ. ਦੇ ਵਿਸ਼ਵੈਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਭਾਸ਼ਣ' ਹੋਏ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਮਰਨ ਵਿਚੁੱਧ ਜੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯਾਨਿ 1857 ਦੇ 'ਗਦਰ' ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਗਦਰ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ 5 ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ (9 ਦਸੰਬਰ, 1913) ਛਾਪਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਭਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਦਾ ਰਖੁਬਰ ਦਿਆਲ ਗੁਪਤਾ।

'ਗਦਰ' ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ-ਤੰਤਿੰ ਅੰਕਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚ ਤੁਰਬੱਲੀ ਮਚਾ ਦਿੱਤੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। 'ਗਦਰ' ਅਖਬਾਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਮਲਾਇਆ, ਹਾਗਕਾਂਗ, ਸੰਘਾਈ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਸਿਆਮ, ਪਨਾਮਾ, ਅਰਜਨਟੀਨਾ, ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ, ਫਿਲੀਪੀਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਪਰ ਸਾਈਕਲਾਂ ਸਟਾਈਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛਾਪਦੀ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡੀ ਲਿਬੋ ਮਸ਼ੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ। ਇਸ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਵੈਲਨਸ਼ੀਆ ਸਟਰੀਟ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਨੰ. 1324 ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਚਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਦੇ-ਕਦੇ ਗਦਰ ਦੇ ਅੰਕ ਹਿੰਦੀ, ਬੰਗਲੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਛਾਪਦੇ। ਹਿੰਦੀ ਅੰਕ ਲਗਾਤਾਰ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰਖੁਬਰ ਦਿਆਲ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਭੈਡੀ ਲਿਖਾਈ ਸੀ। ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਗਦਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ 1 ਮਾਰਚ 1915 ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਸੀ। ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਅੰਕ 10 ਮਈ 1914 ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਉਲੱਥਾ ਖਮਚੰਦ ਦਾਸ ਗੁਜਰਾਤੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਵੀ ਗਦਰ ਦਾ ਅੰਕ ਛਾਪਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਰਦੂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅੰਕ ਲਗਾਤਾਰ ਛਾਪਦੇ ਰਹੇ। ਕੁੱਲ 8 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਲੇਖ, ਛੰਦਬੱਧ ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਮੱਖ ਪੰਨੇ ਉਤੇ ਦਰਜ ਹੈ:-

ਸਕੱਤਰ, ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ

ਸਾਨ ਫਾਰਮਿਸਟਕੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਯੂ. ਐਸ. ਏ।

'ਗਦਰ' ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਕ (23 ਦਸੰਬਰ, 1913)

ਜੋ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਛਾਪਿਆ, ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ 12ਵਾਂ ਨੁਕਤਾ ਜੋਤਿਆ ਗਿਆ, "1857 ਦੇ ਗਦਰ ਨੂੰ 56 ਵਰਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਦੀ ਛੇਤੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੇ ਗਦਰ ਦੇ ਤੀਜੇ ਅੰਕ (30 ਦਸੰਬਰ, 1913) ਦੇ ਸਿਖਰ ਉਤੇ 'ਗਦਰ' ਸਬਦ ਕੋਲ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਉਰਦੂ-ਗੁਰਮੁਖੀ ਹਫ਼ਤਾਵਾਹੀ ਅਖਬਾਰ'। ਇਉਂ ਹੀ 7 ਅਪ੍ਰੈਲ 1914 ਦੇ ਅੰਕ ਨੰ: 1 ਉਤੇ ਲਿਖਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, "ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗਦਰ"। ਇਹ ਨਾਂ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੇ ਰੱਖਿਆ। ਇੱਕ ਜਥੇਬੰਦ ਸੁੱਖ ਹੋਰ ਪਕੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵੱਸਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਅਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਖੂਨ ਹੋਰ ਵੀ ਉਬਾਲੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗਾ।

8 ਸਫ਼ਿਆਂ ਦੇ 'ਗਦਰ' ਨੂੰ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਅਖਬਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਈ ਗਈ। ਆਖਿਕ, ਗਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਚਿੱਤਕਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਾਪਦੀਆਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰ ਤਿਖੀ ਤੇ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ।

ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ

ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ 'ਗਦਰ' ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਇਸਤਿਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਜ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਗਦਰ' ਦੇ 1 ਸਤੰਬਰ, 1914 ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੰਨੇ ਉਤੇ ਦਰਜ ਹੈ:-

ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ: ਨਿਡਰ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਗਦਰ ਮਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ।

ਇਨਾਮ: ਸਹੀਦੀ

ਪੈਨਸ਼ਨ: ਸਾਜ਼ਾਦੀ

ਮੈਦਾਨ: ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ

ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸੀ। ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਇਨਕਲਾਬ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਰਾਈ ਧਰਤੀ- ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ (ਲੱਗਭੱਗ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜੰਗ ਦਾ ਘੇਰਾ ਸਮੁੱਚਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਹੋਰ ਗੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਵੀ ਸਨ।

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖਤਾ ਦੀ ਅਸੂਲ ਅਪਣਾਇਆ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਅਬਾਬਾਰੀ, ਆਰਥਿਕ ਕਾਈ-ਵੰਡ, ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਰਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਰੱਖਿਆ। ਬੋਡੇ ਸਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੇ 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗਦਰ' ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਧ

ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

1. ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਰ ਸਾਲ (ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ) 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਗਰੀਬ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪੰਜ ਪੈਸੇ (ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਆਮਦਨ) ਦਿਹਾਤੀ ਹੈ।

2. ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਲੱਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਹਕੂਮਤ 24 ਕਰੋੜ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਵਿੱਦਿਆ ਤੇ ਸਿਹਤ ਲਈ ਪੈਂਧੇ ਅੱਠ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ 29 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਲਾਨਾ ਖਰਚ ਕਰਦੀ ਹੈ।

4. ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕਾਲ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਦਸਾਂ ਸਾਮਲਾਂ ਵਿਚ 2 ਕਰੋੜ ਆਦਮੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ।

5. ਪਲੇਗ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 8 ਲੱਖ ਲੋੜ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ।

6. (ਅੰਗਰੇਜ਼) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਤਿਆਸਤਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਫਸਾਦ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਡਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ।

7. ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਅੰਦਰਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਖਾਬ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।

8. ਹਿੰਦੂਆਂ- ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਇਸਾਈਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

9. ਹਿੰਦੂਆਂ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਫਸਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

10. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਿਪਾਹੀ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਮਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਬਰਮਾ, ਮਿਸਰ, ਇਰਾਨ ਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇ ਹਨ।

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ 100 ਸਾਲ: ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ

ਕਚਿਆਈ, ਸੰਧਰਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਮੁਖਬਰੀ ਤੇ ਹਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ।

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਤੇ ਆਜਾਦੀ ਦੇ ਜਜਬੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਸਨ: - (ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਸਥਾਪਨਾ- 1913)

1. ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ
2. ਮੌਲਵੀ ਬਰਕਤਉਲਾ
3. ਪੰਡਿਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ
4. ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ
5. ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਠੱਠਗੜ੍ਹ

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅੰਦਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਤੇ ਆਜਾਦੀ ਦੇ ਜਜਬੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਸਨ: - (ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਸਥਾਪਨਾ- 1913)

1. ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ
2. ਮੌਲਵੀ ਬਰਕਤਉਲਾ
3. ਪੰਡਿਤ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ
4. ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ
5. ਬਾਬਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਠੱਠਗੜ੍ਹ

ਸਮਾਪਤੀ ਸ਼ਬਦ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਭੁਮਿਕਾ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੁਝਾਰੂ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜਾਦੀ ਦਾ ਨਿੱਗਰ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਰੋਤ ਬਣੀ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੇ ਅਨੇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੂਰਮੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਖਦ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਫੰਧਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ, ਸੁਖਦੇਵ ਤੇ ਹੋਰ ਇਸ ਲਾਮਿਸਾਲ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜੇ ਵੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਇੰਡਿਹਾਸ ਵਿਚ ਚੁਕਵਾਂ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਕੋਲ ਇਨਕਲਾਬੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਗਦਰੀ ਯੋਧਿਆਂ ਵਿਚੁੱਧ ਉਥੋਂ ਦੀ ਆਰਕਾਈਵ ਕੋਲ ਮੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਉਪਲਬਧ ਹਨ।

ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹੋਰਾਂ ਸਮੇਤ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਦੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਕ ਹੈ- ਗਦਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸੈਕਾਸ਼ ਵਾਲੀਆਮ-4, 1913-1915। ਇਸ ਵਿਚ 461 ਗਦਰੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪਤੇ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ, 'ਦੀ ਗਦਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ, ਅਫਰੀਕਾ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੇ ਗਦਰੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ 766 ਨਾਵਾਂ, ਸਿਰਨਾਵਿਆਂ ਸਮੇਤ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸੱਚਿਆਂ- ਛੁਣੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ 1916 ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਦੱਸੀ 1934 ਵਿਚ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਦਨ, ਮਹਿੱਤਲੀ, ਨਵੀਂ ਟਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸਤਾਰ-ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਇੰਡਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਆਜਾਦੀ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਉੱਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਗਦਰੀ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੈਪਸ਼ਨਾਂ ਸਮੇਤ ਸਜਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਾਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿਚ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਇੰਡਿਹਾਸਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੰਗਨ ਗਦਰ-ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: (1) ਅਮਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ), (2) ਗਦਰ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (ਅਮਰੀਕਾ), (3) ਇੰਡੋ ਅਮਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ), (4) ਇੰਡੋ ਅਮਰੀਕਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ (5) ਫੋਕਲੋਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ, ਬਰਕਲੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਮੰਤਰਾਲਾ ਨੇ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਤੇ ਭਾਈ ਪਰਮਾਂਦ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 18 ਮਾਰਚ 1987 ਤੇ 24 ਫਰਵਰੀ 1979 ਨੂੰ ਡਾਕ ਟਿੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 8 ਜਨਵਰੀ 2013 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਕੋਚੀ (ਕੇਰਲ) ਵਿਖੇ ਇਕ ਡਾਕ ਟਿੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਦੁਤਾਵਾਸ ਵਿਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਕੁਝ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਇੰਡਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਇੰਡਿਹਾਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਆਪਣਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ- ਇਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਤੇ ਗਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।

-ਬਲਬੀਰ ਮਾਧੋਪੁਰੀ

ਨੋਟ :- ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ+ ਸਾਂਝੇ ਦੇਸ਼ (ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵੇਲੇ ਪੁਰੱਲਿਤ ਸੀ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਪਰਾਂਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ ਤੇ ਆਸਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਬਣੇ।

ਗਦਰ ਸ਼ਬਦ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਜਾਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਦਰੋਹ ਜਾਂ ਬਗਾਵਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ।

ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ:-

1. ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਅਣਫਲੇ ਵਰਕੇ-

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਬਿਲਗਾ

ਐਡੀਸ਼ਨ: 1989, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਜਲੰਧਰ

2. ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇੰਡਿਹਾਸ-

ਗਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੈਸ਼ਨ

ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ: ਨਵੰਬਰ, 2006, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ:

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਜਲੰਧਰ

3. ਗਦਰ ਲਹਿਰ- ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਰਣਨੀਤੀ:

ਡਾ. ਹਰੀਸ ਕੇ. ਪੁਰੀ

ਐਡੀਸ਼ਨ: 2006, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

4. ਗਦਰ- ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਪਤਾਹਿਕ ਪਰਚਾ,

ਭਾਗ ਪਹਿਲਾ (1913-14)

ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ- ਡਾ. ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 'ਵਟੁਕ'

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਫੋਰਲੋਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ, ਪੀ. ਓ. ਬਾਕਸ 1142, ਬਰਕਲੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

5. ਗਦਰ ਦੀ ਗੁੰਜ- ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ

ਐਡੀਸ਼ਨ: 1993, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ:

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਜਲੰਧਰ

6. ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ-

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨੀ

ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰਤਾ: ਚੈਨ ਸਿੰਘ ਚੈਨ

ਐਡੀਸ਼ਨ: ਇਕ ਨਵੰਬਰ 2002,

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ

7. ਨਵੇਂ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਆਦਰਸ- ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ

ਸ਼ਹੀਦ ਕਾਰਪੋਰਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਕੌਮ, ਸਾਨੂੰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ: ਕਿਹਾ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਮੈਕ ਕਲਿੰਟੋਕ ਨੇ ਸਿੱਖ ਟੈਂਚਲ ਰੋਜ਼ਵਿਲ ਨੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਸਨਮਾਨ 'ਚ ਲਗਾਈ ਯਾਦਗਾਰੀ ਧਲੈਕ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ (ਡੀ. ਡੀ. ਬੀ) - ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਸਿਵਾਲਿਕ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹੁਸ਼ਿਅਰਪੁਰ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਪੱਤਰ ਸਤਨਾਮ ਕੌਰ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਸ ਸਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾਨ ਉਪਰੰਤ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੇ ਭੈਣ ਨਾਲ ਈਂਟੀਲੋਪ (ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ) ਅਪੈਲ 2000 'ਚ ਆ ਵੱਸਿਆ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰੋਜ਼ਵਿਲ ਦੇ ਐਕਸੋਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਤੋਂ 2007 'ਚ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬੋਡੂੰ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਯੂ. ਐਸ. ਮਾਰੀਨਜ਼ 'ਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਮਾਰੀਨਜ਼ 'ਚ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਬਦੋਰ ਕਾਰਪੋਰਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਇਕ ਕੰਮਬੈਟ ਅਪਰੋਸ਼ਨ ਦੋਰਨ 22 ਜੂਨ 2011 ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਵੀਰਗੜੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਿਆਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕਾਰੀ (ਮੈਡਲ) ਬਰੋਨਜ਼ ਸਟਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ (ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਤੇ ਭੈਣ) ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ 30 ਮਈ

2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਰੋਜ਼ਵਿਲ (ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਸਰੀ ਬਰਸੀ ਦੇ ਮੌਕੇ 14 ਜੂਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਰਖਾਏ ਗਏ ਅਤੇ 16 ਜੂਨ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਭੇਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰੀ ਰਾਗੀ ਜਬੇ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰੀ ਲਗਵਾਈ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੂਜੀ ਬਰਸੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਾਰਪੋਰਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨ ਵਜੋਂ ਇਕ ਸਾਨਦਾਰ ਪਲੈਕ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੁਆਰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਾਰਗ ਗੇਟ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਤਸਵੀਰ ਉਪਰੋਂ ਪਰਦਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਹਸਮ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਮਿਸਟਰ ਮੈਕ ਕਲਿੰਟੋਕ ਨੇ ਆਦਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਯੂ. ਐਸ. ਮਾਰੀਨਜ਼ ਦੇ ਕੁਝ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀ ਨੇ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਭੈਣ ਤੇ ਹੋਰ ਸਕੇ-ਸੰਬੰਧੀ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਮੈਕ ਕਲਿੰਟੋਕ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਜ਼ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਕੀਰਤਨ ਦੁਰਬਾਰ ਦੌਰਾਨ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਮੈਕ ਕਲਿੰਟੋਕ ਨੇ ਕਾਰਪੋਰਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੌਜਵਾਨ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਉਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਜ, ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਿਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਮਾਣ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵਕਾਰੀ ਮੈਡਲ "ਬਰੋਨਜ਼ ਸਟਾਰ" "ਵੀ" ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ

ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 30 ਮਈ 2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਸਵੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਮੈਕ ਕਲਿੰਟੋਕ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਂਡ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਸਵੈਚ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰੀ ਭਰੀ।

ਅਦਾਰਾ ਅੰਬੇਦਕਰ ਟਾਈਮਜ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੁਆਬੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਚੰਬਰ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰੀ ਭਰੀ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਬਖ਼ਬੰਬੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਕੋਟਿਨ ਕੋਟਿ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਅੰਡੂਟ ਵਰਤਾਏ ਗਏ।

**Entry
Free**

'ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਰੀਨਾ ਮਾਰੀ ਆ ਗਿਆ ਗੱਡੀ ਜੋੜ ਕੇ, ਮੈਂ ਠੀਂ ਜਾਣਾ ਸਹੁਰੇ ਗੱਡੀ ਲੈ ਜਾ ਖਾਲੀ ਮੌੜ ਕੇ'

**Entry
Free**

PUNJABI CULTURAL SOCIETY SACRAMENTO (U.S.A.)

ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੈ 14 ਵੀਅਂ

ਤੀਯਾਂ TEEYAN

On Sunday, the 11th AUGUST 2013 At 1.00 P. M.

AT S.E.S. Hall

10427 E. STOCKTON BLVD. ELK GROVE, CA 95624

Featuring : Songs, Gidha, Dances, Skits, D.J. and Much More

ALL LADIES AND GIRLS ARE INVITED

ORGANIZING COMMITTEE

Baldev Kaur, Rashpal Kaur, Harpreet Sahota, Aman Rangi, Rajwinder Pooni, Pardeep Pooni, Kamal Dhillon, Bhavandeep Kaur, Rajbir Kaur, Balbir Pooni, Jaswinder Chohan, Jasvir Gill, Harinder Kaur, Laddi Thandi (Henna Beauty Parlour), Balwinder Garcha, Sonia Dhillon, Rani Sarhadi, Rupinder Kaur, Tajinder Kaur, Harminder Kaur, Parmjit Kaur, Inderpal Kahlon, Parmjit Aulakh, Harpreet Kaur, Rupinder Malhi & Mandeep Pharwala

FOR PARTICIPATION & STALLS PLEASE CALL :

Mandeep Pharwala @ 916-682-7321, Rashpal Parhar @ 730-7191, Baldev Kaur @ 996-2010, Email: palpharwala@yahoo.com

ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਸਟਾਲ ਵੀ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ ।

ਨੋ ਰਾਗੀ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫਤ No Cameras Will Be Allowed Inside The Hall ਵੱਲੋਂ : ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ